

Bo Bjelvehammar

**Diulios möte
med Helena**

Bo Bjelvehammar

DIULIOS MÖTE
MED HELENA

Det är den tolfte sommaren i Australien vid Durban River, nära Gaelic Valley och den är att minnas av minst två skäl: den sommaren kom bara med sol och torka, det började tidigt och höll på långt in på fjärde månaden. Dessutom var det den sommaren som Diulio mötte Helena för första gången och det var en sak att aldrig glömma för honom.

Solen och värmen och bränderna gjorde det svårt för både människor och djur, fåren prövades alldeles särskilt och vildhundarna blev plötsligt så närgångna, de slogs om kadavren, de slogs blodiga och de skydde inga medel, de blev även ett hot för de friska och starka fåren. Hundarna hade på något sätt blivit präglade på och besatta av fårdoft och fårkött, de vädrade sig till både döda djur och till levande djur som dragit sig från hjorden, ofta för att dö. De kunde i flock slita i sönder ett döende djur och ingen människa och inget djur kunde ingripa och stoppa dem. Hundarna blev som några andra, inte djur,

utan vidunder och monster, som skapade inte bara rädsla utan fasa, med sin uppsyn och sitt beteende. Det var bilder som var svåra att glömma, de blottade tänderna, den blodfyllda fradgan i käftarna, köttslamsorna och resterna av fårull. Men det var främst bilden av hundarnas ögon, som var svår att glömma, det gnistrande gröna och det morfinstela i blicken, ursinnet, kompromisslösheten och det vilda och okontrollerade. Fårhjordarna måste vaktas dygnet runt och vallhundarna blev även de nervösa av de dagliga och nattliga striderna och pressade av värmen.

Diulio Moro och hans arbetskamrater från Italien tvingades att arbeta hårt och eftersom det blev bristtider kunde de inte räkna med mera pengar och mera mat. De fick gå till naturen, finna rötter, löv och bär och även fånga smådjur för att grilla över öppen eld. Människorna prövades, de fick bekänna vem de var, de fick visa sina medkänslor och de fick se och lära sig vem som var att lita på. Det räckte inte med ord och löften och ursäkter, alla handlingar måste mätas och vägas.

Diulio och hans fem kamrater höll samman, de hade lärt sig detta hemma i den fattiga bergsbyn, de visste vad samhörighet och inkänsla med andra var, de visste även att livet kunde

komma till en punkt, när det inte gick att uthärda. Då var de tvungna att ge sig av, lämna landet och ta en stor del av sina besparingar till hemresa. Det var annars tänkt att de skulle stanna i tjugo år, för att sedan återvända hem och börja ett nytt liv, som var bättre än de liv som deras föräldrar levde och deras syskon. Men det fanns alltid två sidor av sådana ord som trygghet, helvete och paradiset, många kunde nöja sig med nästan ingenting för att få behålla det bestående och slippa det omvandlande ordet förändring, som bara ställde till oro i huvuden och stridigheter mellan människor. Det bästa var att allt blev som det var, och så fick det gå och gick det inte, så fick det gå ändå. Diulio hade hört dessa ord hundratals gånger.

Diulio sände varje månad pengar till sin mor och en syster, som hade det besvärligt. Systemen hade ett lätt handikapp, hon kunde inte klara ett regelbundet arbete, hon bodde med sin mor och Diulio ville se till att hans mor och syster kunde leva drägliga liv, sköta om sitt hus, odla lander nere i dalen som gav dem mat och ha råd att handla det nödvändigaste. Diulio gav dem även råd som om hönsen i sin slarviga inhägnad långt uppe vid kyrkogården, hur de skulle skyddas, hur besättningen

skulle föryngras och vad de skulle utfodra djuren med. Men ingen varg från bergen lyssnade på hans ord, de besegrade varje stängsel och inhägnad, när de hade ungar i hålorna då fanns det ingen nåd, inte för någon hönsfågel.

Varje vecka skrev Diulio brev hem och en gång i månaden fick han svar hemifrån och ofta fanns det en liten olivkvist eller en blå blomma med i brevet. Diulio bevarade allt och ofta i sina drömmar följde han arbetet hemma. Och när han läste breven kom tårarna, varje gång blev det så. Han hörde ju dit, men kunde inte vara kvar, han orkade inte leva ett liv i marginalen, ständigt och ständigt och inte se någon förbättring. De äldre och de svaga på annat sätt fick stanna kvar och de yngre fick resa, med löfte om att återvända.

Många höll inte sina löften, men Diulio gjorde det, i slutet av det tjugonde året återvände han. För att börja ett nytt liv, eller snarare för att fullborda sitt första liv, som hade fått ett avbrott av det där andra livet, och Diulio Moro var inte densamme, han hade blivit märkt av de tjugo åren, men han hade kvar glädjen till arbete och glöden till livet och han återvände inte ensam.

Den första tiden i Australien var inte bättre än hemma, han

fick korta påhugg på skilda platser, de sex kamraterna tvingades gå skilda vägar, men de bestämde alltid om nya mötesplatser. De var svåra tider, låga löner, dåligt med mat och husrum och tungt arbete, som inga infödda ville utföra, de såg även de stora skillnaderna i samhället och hur skillnaden mellan de lägst stående människorna och de bästa djuren var hårfin och nästan konturlös. Diulio hade aldrig en tanke på att ge upp och återvända, han såg redan nästa dag som ljusare och hoppfullare, visst fanns det stunder när han tvivlade, men då tänkte han på alternativet, byn därhemma, det förfallna kastelet, allt det murkna, det flagnande och det unkna, alla de äldre och trötta och de yngre trevande i monotonins misär.

Och det var hans ljusa livssyn, hans hoppfulla framtidstro, som räddade honom från att ge upp och återvända hem, tre av hans kamrater orkade inte, en saknade han särskilt, Marino Ferreri, som hade varit som en bror för honom, de pratade om allt, de var intresserade av samma saker som natur och litteratur. Och de vandrade alltid tillsammans, men Marino fick efter två år en bevärlig hosta, hans luftrör blev ansatta, han fick inte bort slem och vätska och han orkade inte arbeta varje dag, inte utföra ett fullgott arbete. Han åt mindre och Diulio fick hjälpa

honom med pengar till hemresan. Den dagen som han reste, var en sorgens dag för Diulio, det var en svart måndag, som han aldrig ska glömma.

Under den vecka som följde arbetade han inte en enda timme, han vandrade bara runt mellan olika platser med sorgen och saknaden. Efter ett halvt år kom beskedet hemifrån, Marino var död, sjukdomen åt upp honom inifrån, kvar fanns bara ett skal att begrava. Inom Diulio skapade detta ett hålrum och ett sår som aldrig ville läka, de hade levt så nära, de hade varit som en kropp och ett huvud och varför skulle detta säras och gå ifrån varandra. Bändas från och skiljas åt.. Efter den dagen vände sig aldrig Giulio till Gud, inte heller till Padre Antonio, byns särskilde beskyddare, han förde inga sådana samtal längre, om någon, vem det nu var, inte kunde bevara Marinos liv åt honom, då fanns det ingen kraft att hämta därifrån och ingen anledning att nämna dessa fromma vid namn. De fanns inte tillhands när de så innerligt behövdes, hans böner klingade tomma och löstes upp som färgstoff i luften och drev bort lika fluffiga försommarmoln.

Nu finns det inget mörker utan ljus, ljuset fanns på baren som Diulio besökte en gång i månaden, alltid på en söndag,

om han var ledig från sitt arbete, annars fick besöket vänta. En av de unga kvinnorna som arbetade på baren var en ljus, sällsamt vacker kvinna, Diulio visste från början bara att hon hette Helena och var ryska, men det milda ansiktet, det glada skrattet och den vackra hållningen var det som tilltalade honom. Helena var mörkrets klarhet. Han hade sett henne många gånger, men hennes ögon hade aldrig mött hans, som han ville att de skulle göra, det var klart att mycket handlade om inbillningar, önskemål och fantasier.

Det var många andra män som såg åt henne, hon fyllde med sin gestalt hela lokalen, hon var som ett ljus för alla. Glad, vänlig och alltid med ett ord över till alla. Hon gav alla funderingar och tankar. Ingen hade sett henne på någon plats tillsammans med en man, men ofta med andra kvinnor, särskilt med sin syster, som hette Amie, hon var lika vacker men hade inte samma ljus omkring sig.

Diulio märkte att han var särskilt mån om sin klädsel och sitt utseende när han gick till baren. Han såg sig i spegeln åtskilliga gånger, innan han lämnade sitt rum, han vände på sig och lät sig bespeglas ur alla vinklar och vrår. Och då kunde detta ofattbara inträffa, att Helena inte arbetade just den här

dagen och hela barbesöket blev misslyckat. Men den stora förändringen kom långt senare. På en av Diulios lediga eftermiddagar satt han utanför den barack där han bodde och läste och plötsligt kom två kvinnor och promenerade mot honom, han såg genast att den ena var Helena, den andra såg han inte, han låtsades som att han fortsatte att läsa, men i själva verket stirrade han på samma fläck på baksidan hela tiden. De närmade sig sakta, de såg sig omkring, det var en vacker dag och det var tydligt att de flanerade. Diulio vägde och vände orden som han ville säga, men det var Helena som först frågade om vad han läste och vad boken handlade om. Och han minns det än idag, han försökte läsa Jean Cocteaus roman från 1929 på franska, *Les Enfants Terribles*, den handlar om en ung man som måste hålla sig på sitt rum på grund av en huvudskada och som där tillsammans med sin syster skapar en surrealistisk fantasivärld.

Det som Diulio särskilt gillar i berättelsen är detta omstörtande och särskilda sätt på vilket boken trotsar konventionen. Helena säger efter hans långa babbel att det latinska ordet *infantilis* står för en icke-talande och Diulio säger att det italienska ordet *infante* bara står för barnslig. På ett märkligt sätt reser sig Diulio från bänken och går bredvid de två kvin-

norna på en väg som inte finns, de pratar om den svåra hettan, om bränderna som har pågått i tre månader och som inte går att få bukt med. Han märker att den andra kvinnan som heter Laura, inte vill att han ska följa med längre, hon deltar inte i samtalet och verkar närmast besvärad över att en främmande karl sluter upp vid deras sida. Han förstår, men hakar sig ändå på ett bra stycke, så bestämmer han sig för att vända, tackar för pratstunden och önskar både en fortsatt fin dag. De säger det samma, men efter några meter vänder sig Diulio om och det sker samtidigt med att Helena ser åt honom och det är då det märkliga sker, hon ser på honom, som han önskar och med de ögon som hon ska se. De säger ingenting, men det är då det blir en vändning i Diulios tankar och fantasier.

Diulio tycker att han har betett sig märkligt och talat på ett främmande sätt, han har inte varit sig själv, han har förstått sig och uppträtt som han trott att Helena hade önskat sig. Det bottenar mycket i dåligt självförtroende och klen självkänsla. Han känner ingen god tillhörighet med sitt jag och med sitt språk, han håller på att tillägna sig något nytt, han övar på sin engelska varje dag, han försöker läsa franska texter och små skrifter i filosofi och polititik, som han har köpt på lördagsmarknaden,

nerne vid floden. Men det där nya trängs med det gamla, det blir grums och slagg i huvudet och han kan inte få de två världarna att samsas och leva bredvid varandra. Och efter det att Marino reste hem, så har han ingen som han kan tala med, han får vara själv med orden och tankarna och han får ta det där nya språket i sin mun, ruva det och tro på att det ska bära. Det är förvirrande och han känner att han skulle behöva ett andningshål och någon att tala med. Och visst hoppas han på Helena, men har stora tvivel, efter mötet vid baracken, har de setts flera gånger på baren, men hon har varit precis som före mötet och behandlat honom som alla andra. Nu får han veta att Helena och hennes syster har en rysk pappa och en fransk mamma, att Helena har arbetat ett bra tag på baren och hennes syster bara är och hälsar på henne. Amie är en världsresenär, hon arbetar med journalistik och politik, hon har rest i flera länder, hon har träffat ledare som Lenin och Mussolini och motståndsmän som Anton Nilsson i Sverige. Hon har suttit fängslad i flera länder för omstörtande samhällsverksamhet och otillåten agitation. Även i Australien blir hon fängslad av samma skäl, tre gånger under ett halvår.

Diulio Moro börjar nu tänka på att själv formulera sig i

ord, han skriver små prosadikter om årstiderna och livet, han arbetar även med en längre text, som han kallar de goda murarna, dessutom har han börjat intressera sig för människokroppens små tillbehör, som spott, svett och organ som tunga och thymus. Han vet inte riktigt varför han skriver, men allt oftare tänker han på att lämna över något av det skrivna till Helena och låta henne läsa det och säga vad hon tycker. Men det är djärva tankar som måste få mogna, men detta med de goda murarna tar upp en stor del av hans tankar, han håller på att formulera sig, han blir alltmera avskild från sina arbetskamrater, han är med sitt och är inne i sitt eget. De är förstående, men ser honom som alltmera egen och innesluten i sig själv, de låter honom vara och de är inte bekymrade.

Men det inträffar även otrevligheter i Diulios liv, särskilt den då han en eftermiddag från barens fönster ser Helena tillsammans med en annan man, han är ung, stilig och pratsam, de går åtskilda, men han ser tydligt att Helena skrattar och ler menande mot honom. Diulio blir inte bestört, men han blir fundersam, han blir inte glad, hela det bygge som han har inom sig skälver, det rasar inte, men det knakar i byggställningarna. Samtidigt är han medveten om att det är en konstruktion, som han

arbetar med i sina tankar, den har ingen vidare bäring i solljus och vid en kontroll mot verkligheten. Det är mera en önskebild och en fantasiprodukt. Men han ser det som nödvändigt för att leva vidare, att ha det så, det blir någonting, som sysselsätter honom och det leder honom till läsning och skrivning, som är utmanande och får honom att tänka på annat.

Efter det att Diulio har sett Helena med en annan man så går han inte till baren på en god tid, dels är han upptagen av mycket arbete, dels så känner han sig osäker, han vill inte se detta par en gång till, han vet inte riktigt varför, men det är nog så att han hoppas att det inte ska upprepas och det har en naturlig förklaring. Men efter en månad bestämmer han sig för att gå dit igen, det går ju inte att få något svar, om man undviker att fråga och att se. Helena arbetar, det är ovanligt mycket folk i baren, stimmigt och högljutt, som det blir när det är många som pratar och många som inte har träffats på längre. Helena ser hastigt på honom med samma ögon, som hon hade den gången när deras blickar möttes en bit från baracken. Han känner sig lugn, avslappnad nästan trött och mot sin vana dricker han två glas öl, han brukar annars sitta länge på ett glas, nu blir han närmast lite otålig, dricker två glas på kort stund, han känner av det i

huvudet, tar en tidning och vill absolut inte visa detta för Helena. När han nästan är färdig och gör sig i ordning för att gå, då går Helena nära hans bord, lämnar en liten papperslapp, ingen ser någonting, Diulio rafsar snabbt åt sig lappen och lägger den i sin byxficka. Han går hemåt.

Och han märker att han är lättad, han går med ett leende på läpparna, han tummar på lappen i byxfickan, men han har bestämt sig för att läsa den först när han kommer till sitt rum, han känner redan att innehållet är något bra. I stället tänker han på hemvägen på de goda murarna och det goda som trängs i kroppen som ben, brosk, ligament, väv, membran och muskelväggar. Allt finns där för att avskilja, innesluta, utestänga och för att skydda. Han är även medveten om att det finns dåliga och onda murar för att utestänga och hindra alla att få tillträde och det kan vara av grumliga skäl som börd, hudfärg och etnicitet. Så tar han upp papperslappen ur fickan, tummar den, vänder den och ser att det är en avriven bit av en beställning och det märks att Helena hastigt har skrivit ner orden.

Amie, Danielle, syster och bror är nu resta, nu är jag ensam, jag hoppas att vi ses snart!

Diulio läser det arton gånger, minst, och han blundar och

svävar som på moln. Och nu börjar han redan tänka på nästa möte, vad han ska prata om och vad han vill visa för Helena, han har nästan bestämt att han ska visa en dikt som han har skrivit om Barcelona, utan att vara i närheten av staden, men han har läst om den och bläddrat flitigt i böcker i boklådan. Dikten handlar om den Heliga katedralen. Och så börjar han i hast med en ny dikt, han har läst om Ovidius från Naso och hans förvisning till Svarta Havet och han har läst några av hans dikter och Diulio skriver, kanske blir orden till en kärleksdikt, trots allt. Han vet inte riktigt vad det är som han känner inom sig, det är kanske det som kallas kärlek, han vet inte riktigt. Han vet bara att det upptar det mesta av hans tid och hans tankar, han nästan glömmer både sitt arbete, sina kamrater och dem där hemma.

Två veckor efter det att han har fått den slarviga papperslappen ser han på långt håll en kvinna komma mot baracken, efter en kort stund ser han att det är Helena, Diulio håller på att raka och tvätta sig, det är en av hans få lediga dagar, han tänker läsa och skriva, han tänker inte gå till baren, utan stanna med sig själv. Han sluter försiktigt till fönsterluckan, han lämnar bara

en tittspringa öppen, han bestämmer tidigt för att inte ge sig till känna, han vet inte varför, men han känner sig på något vis inte mogen för ett möte, han har tänkt annat, men han förstår samtidigt att det inte är ett lyckat beslut.

När Helena närmar sig baracken saktar hon ner farten, hon ser intensivt in mot hans rum, han står en bit från fönstret, blickstill och kan se, det är ofattbart tycker han bara efter en kort stund att han inte ger sig till känna. Han ser henne tydligt, hon är vackrare än någonsin, med röd kjol och vit jumper och håret vackert uppsatt i en rygg, hon är som en filmstjärna och hon rör sig med säkerhet och elegans. Han står kvar bakom fönstret, hon passerar sakta och ökar inte gånghastigheten och det är uppenbart att hon har kommit för att träffa honom. Så står han bara som en staty, ett fåtal meter ifrån henne och bara glor, det går inte att fatta för någon klok människa. Han vill ju bara en sak, mest av allt, träffa henne, ensam, prata med henne och visa något som han har skrivit. Eller kanske snarare ge henne något, som hon kan ta med hem och läsa i lugn och ro.

Så står han kvar innanför fönster som en saltstod och hon är bara nära honom, vacker som en sommarfågel i lätta lövkronor. Och så ser han henne sakta försvinna där stigen kröker,

borta vid de glesa träden. Märkligt nog fortsätter han som om ingenting särskilt har hänt med sina bestyr. Han gör sig färdig, ser över Barcelonadikten och arbetar vidare med sina ord, som fått näring vid läsningen av Ovidius. Märkligt nog tänker han inte nämnvärt på mötet, som inte blev av, varför han stannade kvar bakom fönstret och Helena fortsatte sin lätta promenad bortåt, utanför. Diulio tänker gärna så att allt har en mening och att innehållet i livet går efter vissa planer som finns inbyggda och uppbyggda som tegelstenar i ett husbygge. Och det går inte att komma med toppstenarna, förrän det är tid och muren är mogen för dem och bas och mellanskikt solida.

Diulio möter ofta folk från sitt hemland, de byter tankar om det som sker hemma och de berättar hur de har det med arbete, pengar och kvinnor och hur de ser på framtiden. De delar gärna med sig av råd och tips, ofta om saker som de ska undvika och människor som de inte kan lita på, som bara vill lura av dem deras pengar eller använda dem i slavarbete. Det finns som alltid i alla delar av världen, onda och goda människor. Diulio har en osedvanlig tro på det goda hos människan, han vill alltid tränga undan det usliga och det onda, han vill leva i ljus och

tilltro till andra, många kallar det naivitet och dumhet, men han vill ha det så. Han träffar mest män, det är mest män som har utvandrat dit, någon enstaka gång möter han en kvinna, de pratar kort om familj, ursprung och arbete. Sedan skiljs de åt och ses kanske aldrig mera, så blir det inte med Wanda, han möter henne många gånger, hon är särskild, kortväxt med kolsvart rakt hår, livlig, glad, energisk och äventyrlig. Hon kommer från en småstad, som ligger nära Diulios hemby, de har många gemensamma vänner och de har alltid mycket att tala om. De tycker om att träffas och de tycker om varandra, som vänner. De gör många saker tillsammans, Wanda tycker om att vandra med packning och matsäck, hon har en osedvanlig uthållighet och styrka, Diulio blir trött men aldrig Wanda, han har aldrig hört henne säga det ordet. Hon tar alltid initiativ, hon finner alltid ut lösningar och hon älskar äventyr, som att övernatta under bar himmel eller att tälta i oländig terräng och i land utan människor inom synhåll, hon försöker att överträda gränser och alltid gå längre, för att utsätta sig själv för svårigheter och prövningar.

Det är en sak som Diulio tycker om framför allt annat, Wanda är alltid glad, livlig och positiv, de håller om varandra,

de kramas ofta, de kysser inte varandra, men de hånglar någon gång, men Wanda avbryter det efter en stund och blir bara tyst, det tycker Diulio inte om, då blir allting så ödsligt omkring dem. Det är inte riskfritt att vandra över ödsliga fält, inte sällan råkar de ut för möten, som är utmanande och farliga. Men Wanda är otroligt skicklig att ta sig ur svåra situationer, dessutom har hon både kniv och skjutvapen med sig, Diulio har kniv, ingen viftar med vapen i onödan, bara två gånger under alla deras gemensamma färder, tvingas Wanda att dra kniv och en gång skjuter hon tätt intill benet på en stråtrövare, som blir alltför hotfull och närgången.

Wanda är en kvinna som Diulio tycker mycket om, han kan tänka sig vara mera med henne och leva med henne resten av livet. Och märkligt nog tänker han inte på Helena när de är tillsammans, han tänker inte heller på sina dikter och sina böcker. Wanda är inte för att läsa och skriva, hon vill inte vara stilla, hon vill röra sig, uppleva natur och skilda miljöer och hon arbetar med djur på en stor ranch, som ensam kvinna. På sina lediga dagar går han ibland till baren, där Helena arbetar, inte ofta men då och då, de sista gångerna har hon inte sett lika glad ut som vanligt, hennes ögon har varit sorgsna och hon har ver-

kat frånvarande. En ovanligt het söndag får Diulio en ny papperslapp, som är lik den förra, han gör på samma sätt som förra gången, han går hemåt och tummar hela tiden på lappen i fickan. När han kommer hem så läser han den och den handlar om att Helena måste resa hem till Moskva, hennes mor är svårt sjuk. På slutet skriver hon att hon kommer tillbaka och vill träffa honom igen, längst ner har hon gjort ett litet hjärta framför sitt namn Helena Abbianicoff.

Arbetet på ranchen för Wanda är hårt i många avseenden, det hela handlar om uppfödning av köttdjur och avelsarbete med hästar, uppfödning och inridning, hon arbetar med unga män från olika länder och flera blir förtjusta i Wanda, det är så lätt att bli förtjust i henne, men hon behandlar alla som vänner, ingen får bjuda ut henne och ingen får besöka hennes lägenhet. Detta att Wanda finns på ranchen som ensam kvinna leder till spänningar och konflikter mellan männen, de leder till att flera kvinnor anställs, men problemen försvinner inte.

En varm sommarkväll när det ligger åska i luften kommer det även till en rejäl urladdning på marken, det blir ett våldsamt slagsmål mellan fyra män, andra försöker gå emellan, men det

går inte att avstyra och få de fyra att lugna ner sig. Det är först när Wanda kommer och går emellan som det slutar, men Wanda blir skadad, hon får ett svårt sticksår i buken, svårast skadad blir en av dem som Wanda tycker allra bäst om, den unge amerikanen Tom Gargano, han har förlorat för mycket blod och flera av hans inre organ är svårt skadade, han avlider efter ett dygn på sjukhus. Och den som har varit våldsammast är en italiensk mycket ung pojke, Umberto Rattoli, han hamnar i fängelse och utvisas efter femton år till sitt hemland, han har förlorat stora delar av sitt liv och har kvar märken både i ansikte och på armar efter den stora bataljen. Och ärr i sin själ.

Wanda kommer till sjukhus för undersökning och observation, hon får stanna där tio dagar, det är långa dagar för Wanda, hon bestämmer sig då för en sak, hon ska aldrig återvända till sitt arbete på ranchen och hon ska lämna landet för att resa till Syd-Afrika, hon säger det till ranchägaren och hon säger det till Diulio, som båda besöker henne på sjukhuset. Ranchägaren försöker att övertala henne att stanna, han vill ge henne en arbetsledarroll och mera betalt, men ingenting får Wanda att ändra sig. Ranchägaren säger då att han ger henne pengar till resan och ett kapital för att komma igång i det nya landet.

Wanda vill att Diulio ska följa med henne till det nya landet. Det ger honom stora bryderier, han vill självklart leva vidare med Wanda, men han vill inte en gång till börja om på det stora slitet, i ett nytt land, han glömmer aldrig de första nästan out-härdliga åren i Australien, han har även bestämt sig för att återvända till sitt hemland efter tjugo år, han har gett det löftet till sin familj och det är egentligen det som avgör hans beslut. Och visst tänker han på Helena, hon vet ju inget om Wanda, eller vet hon det?

Diulio har stora bekymmer att brottas med, under en vecka är han nästan onåbar, men efter den bestämmer han sig, han ska inte följa med. Och han meddelar Wanda sitt beslut, hon lyssnar och de går tysta tillsammans, rakt ut i en tomhet, men Wanda vill att de ska träffas en gång till innan hon far, kvällen före avresan.

Så slutar de att träffas, det blir otroligt trist och grått för Diulio, Wanda har ju så mycket att tänka på och förbereda. Men Diulio ångrar aldrig sitt beslut, han är ofta så, har han en gång bestämt, så gäller det även om bergen rasar och grunden rämjar. Han försöker att skriva och att läsa, men ingenting går, han ser hela tiden Wandas ansikte framför sig, håret, ögonen,

munnen och den markerade näsprofilen, han får inte detta ur sitt huvud. Han blir rastlös, otrevlig mot sina arbetskamrater, de förstår orsaken, men han får flera gånger be om ursäkt för sina ord och handlingar, en gång blir han rejält uppläxad och slagen av en ny arbetskamrat. Först då slutar Diulio att tänka varje sekund på Wanda, han blir lugnare och han börjar igen med sina studier. Och tankarna börjar kretsa kring Helena. Men han vet att det ska komma ett möte till med Wanda, han förstår att det är det sista, allt annat verkar osannolikt.

Den eftermiddagen kommer, som är Wandas sista före avresan, Diulio möter henne på ett café, som de brukar träffas på, de pratar och skrattar som vanligt, de tar en lång promenad tillsammans, de följer en slinga, som de brukar gå och de återvänder inte till Wandas lägenhet förrän skymningen faller, ett gråljus singlar in i den mörka lägenheten. Det är första gången som Diulio är där och han känner sig osäker på hur han ska bete sig och hur länge som han ska stanna. De äter frukt och ost och de dricker vin och de pratar om det som har varit och det som ska komma. Wanda har redan fått tips på arbetsplatser, som hon ska besöka, särskilt ranchägaren har hjälpt henne på ett generöst sätt. Och Wanda är lika ljus och glad i ansiktet

som vanligt, men Diulio tycker själv att han är trögare och långsammare. Och han har svårt att finna orden och när de kommer har nästan alltid Wanda hunnit före, det är inget ovanligt när de möts, det brukar vara så. Wanda är rappare och fyndigare på att finna ord och nya tankekedjor.

När det går mot midnatt, börjar Diulio att skruva på sig och tala om morgondagens arbete, då säger Wanda något högst överraskande, hon ber honom stanna tills solen går upp. Diulio blir glad, förvånad och betänksam, hur allt detta ska gå till. Men Wanda leder honom varsamt genom allt, hon tar av sig alla kläder och ber Diulio göra detsamma, de lägger sig tillsammans i den smala sängen och han känner sig på något sätt skamsen över ett besvärande stånd. Wanda är försiktig, hon låter honom vänja sig, hon kommer närmare honom och de ligger plötsligt tätt intill varandra, de smeker varandra milt och den första stilla kyssen bryter all tveksamhet och allt motstånd. Wanda bestämmer vad som ska hända, hon styr det hela, hon styr kramandet, ålandet, kyssandet, hon leder hans händer till sina bröst och hon leder hans tunga till sina bröstvårtor. Diulio har svårt att tygla sina rörelser, han blir gärna otålig, han vill mera, han vill skynda på, men Wanda stillar honom, hon drar

ner på tempot och intensiteten, hon vill njuta av varje rörelse och varje ny upplevelse. Hon vill att han ska smeka hela hennes kropp, hon vill känna hans händers intagande, men inte hastigt, utan sakta och utan stress och ryckighet. Hon vill lära honom hur hon vill ha det, inget hafsande, inget rafsande och ingen brådska. Lugn och varsamhet. Inga hastiga kyssar, i stället långa och blöta och hon vill ge tid för tungorna att arbeta. Diulio har inte varit med om detta tidigare, hans erfarenhet av intimt umgänge med kvinnor är begränsad, det har alltid varit akter med en stor hastighet, något hastigt övergående och ingenting som har haft med stora känslor att göra, mera en mekanisk handling, som snabbt glider förbi och sedan är borta, som floden nere i dalen.

Efter ett långt förspel bestämmer sig så Wanda, hon tar hans lem, hon styr honom varsamt in i sig, hon låter det ske sakta, hon bestämmer, hon vill känna att det är bekvämt för båda och när det inträffar blir hon annorlunda. Hon blir energisk, häftig, nästan vild i sitt arbete, hela hennes kropp rör sig i gungningar, huvudet svänger, hon skriker och Diulio blir nästa bara överrumplad, han håller bara emot och först när Wanda mattas något, börjar han arbeta, han fångar samtidigt hennes

bröst, han håller det ena i sin mun och han tränger så djupt in i henne så hon kvider men hon bara ber honom fortsätta. Och hon ber honom inte lämna sin säd i henne, utan avbryta när det blir skarpt läge, han gör så och all vätska hamnar på Wandas bröst, de faller så samman som två tomma jutesäckar, de drar sig ur varandra, de fortsätter att ligga så nära varandra som det är möjligt, svetten binder samman deras kroppar, så när det skiljs hörs ett smackande ljud. De vilar en kort stund, börjar smeka varandra och egga varandra på nytt, mera hetsigt, mera vårdslöst och otåligt, nu godtar Wanda detta och så blir det andra förenandet hårdare, nästan brutalt. Det tredje blir som det första och det fjärde blir som det andra, jämförelsen tar slut här, när gryningsljuset letar sig in i Wandas lägenhet, går det inte att räkna alla sammanfogningar under natten. Diulio säger när de första solflaken kommer över golven, att han måste tänka på att gå hem, Wanda ber honom stanna gång på gång, hon ber honom komma in i henne en gång till, och det blir flera en gång till. Men när de hör rörelser på gatan nedanför hennes fönster bestämmer han sig för att gå och Wanda förstår att det är nödvändigt, de förenas i en lång stilla kyss, de smeker varandras kinder, det faller tårar från båda, de förstår att det är sista gången

de möts. De säger ingenting, de bara skiljs, när Diulio kommer ner på gatan ser han Wandas nakna kropp i fönstret, både lyfter lätt en hand och så vänder Diulio ryggen åt henne, han vänder sig inte om, tårarna faller och han är på väg mot en ny dags arbete. Om fyra timmar sitter Wanda på båten till Syd-Afrika och det blir deras sista möte, det förstod också båda, samtidigt var det ett avsked, som ingen av dem glömmet, aldrig.

Det flockar sig en tomhet runt Diulio, först reste Helena hem på obestämd tid och nu reste Wanda bort som det känns, för alltid, han har svårt att samla tankarna inne i sitt huvud, det surrar och det snurrar, han kan inte hålla fast tanketrådar, han kan inte skriva och han kan inte läsa, efter en sida vet han inte vad han har läst utan får börja om igen. Diulio går på tomgång, han sköter sitt arbete, han får in sina pengar, han är tyst med sina arbetskamrater, han är inte retlig, men han är fundersam över sig själv. Han förstår sig inte riktigt på sig själv, att det är han som har upplevt och varit med om allt detta. Och han ångrar inte sitt beslut att stanna kvar och inte följa med Wanda till Syd-Afrika. Och när han drömmer är det om Wanda och om natten i bestämd form, men han drömmer även bilder från hem-

byn, om den vita hunden i skuggan under trädet nära plåtskjulet, om valnötsträdet och om de feta lander nere vid floden, men också de känsligaste jordstyckena för alla insektsangrepp. Men han minns bäst de goda åren, när han med sin far tog hem skördarna som gav dem mat under hela året. Diulio tolkar det så att hans beslut att stanna kvar och efter några år återvända till sin hemby, är det rätta och det riktiga. Och det är ju så han har tänkt, att återvända och ge tillbaka och rusta upp det som nu har förfallit och rasat. Och bruka jorden och bryta ny mark och göra detta när han fortfarande har krafter och energier, så det räcker till allt, som han vill göra.

Han skriver ofta om sina planer i breven hem, ibland tycker han själv att han är väl blåögd och optimistisk. Men han måste få ha sina fantasier och sina drömmar, utan dem skulle han inte klara sig, inte överleva, han hade gått under och han hade kunnat bli som många andra gästarbetare, ödsla sina pengar och aldrig skapa sig ett bättre liv. Arbeta för dagen och använda pengarna till att köpa sprit och kvinnor. Diulio har alltid varit beslutsam, han har unnat sig avkoppling, han har unnat sig en öl, men har hela tiden haft det stora målet fastnitat framför sig och inne i sitt huvud, han ska återvända hem och helst inte

ensam, utan med en kvinna, som han kan dela resten av sitt liv med.

Efter en månad kommer det ett brev från Wanda, Diulio väntar att öppna det tills han har sin lediga dag, det är långt och börjar med den helt ljuvliga natten, Wanda skriver om detaljer från natten, som gör honom både varm och tårögd, hon skriver att hon aldrig ska glömma den och inte heller glömma Diulio, oavsett vad som händer med deras liv. Och så berättar hon om det nya landet om det underbara klimatet, om arbetet som hon fått i Durban. Hon arbetar hos en engelsk guldhandlare, som har kontor i både Durban och Johannesburg, hon kör hans bil, hon hjälper honom med papper, hon visste ingenting om detta, men hon lär sig varje dag, han är mycket förstående och vänlig. Hon tjänar bra med pengar, men får arbeta långa dagar, hon bor i en egen lägenhet och behöver inte tänka på någonting praktiskt, andra sköter mat, kläder och städning. Hon har det mycket bra, men hon är ensam, hon vill att Diulio ska komma och hälsa på henne om några månader. Hon betalar allt för honom, både resa och uppehälle. Hon tänker på honom varje dag och hoppas att de snart möts och så slutar hon med orden som gör

honom både stel och varm, din Wanda. Och flödet i brevet är som Wanda själv, intensivt, energiskt och spontant, det känns som hon är i rummet, när Diulio läser brevet. Samtidigt blir han rädd, vad han ska svara och vad han har att berätta, men han bestämmer sig för att fundera över detta och inte låta sig slås ner, utan njuta av att läsa det en gång till och...

Det förefaller vara två skilda världar, Wandas är så rik och annorlunda, hon rör sig bland fina människor, som doftar pengar, klär sig i kostymer och har stänk från de franska modehusen, Diulios liv är ett liv i enkelhet, med boskap, byggnadsställningar och hårt fysiskt arbete, med nötta söndagskläder och med vänner som talar om arbete, kvinnor och pengar. Diulio lever i och för sig ett annat liv, han lever alltmera ensam på sin lediga tid, med sina böcker och sitt skrivande och varje kväll sjunker han in i sitt läsande och varje morgon blir det allt tyngre att öppna ögonen och gå till en ny arbetsdag. En av hans arbetsgivare, en stor boskapsägare, lånar honom böcker, Diulio är otroligt aktsam om dem, han tar i dem med försiktiga och rena händer och han förser dem med dubbla omslag, för att ingen smuts ska nå dem. Men har ingen att tala med om det som han läser, han får tala med sig själv, han får vända och vrida på det

som han har läst inne i sitt eget huvud, han kan inte använda orden som han har stött på i böckerna, när han talar med sina arbetskamrater. Ibland gör han det av misstag, då ser de på honom med misstänksamhet. Han känner att han gör sig märkvärdig inför dem som är hans arbetsvänner. Och det känns aldrig bra, han vill vara som en av dem, ingen som utmärker sig med ord och sätter sig över någon genom att tala med fin tunga. Och det är i dessa stunder som han saknar sin döde livskamrat Marino Ferreri, någonting sällsamt oerhört, det spränger i hans huvud och bankar i hans hjärta när han tänker på honom och saknar honom. Att en saknad kan växa sig så stor! Och inte avta, bara öka, för varje gång, som han tänker på honom!

Diulio kan inte få för sig att svara på Wandas brev, han har försökt att skriva, men det känns bara platt och ointressant det han har att komma med, han har försökt med olika upplägg, först besvara de trådar, som Wanda lade ut i sitt brev, sedan berätta om sitt arbete, om sina vänner, om sitt läsande och om sitt skrivande. Variera de olika styckenas längd och lägga till nya ord, som gör det vitalare. Han är nöjd med omfånget, men inte innehållet, det har inte alls samma driv och energi som Wandas brev, det är blodlösa ord, utan glöd och gnista. Torftigt

och utan röda solar. Diulio arbetar med svarsbrevet då och då, men han blir inte nöjd och det har gått åtminstone en månad, från det att han fick Wandas brev.

Och då plötsligt kommer det ett nytt brev från Wanda, det har ungefär samma innehåll och följer samma komposition, det är något kortare, något mindre intensivt och det andas även en viss besvikelse över det uteblivna svaret. Det nya som hon berättar handlar om nya väninnor och utsvävningar och fester, särskilt fäster sig Diulio vid en spektakulär maskerad, som hon beskriver. Och han känner sig på något sätt främmande inför nästan allt, när han läser vad hon skriver, det är en värld som bara ter sig mer och mer annorlunda, om man jämför med hans egen. Om han skulle komma till den skulle han bara känna sig vilsen och bortkommen, som den dagen när hans farbror kom från Luxemburg för ett besök i Diulios hemby, han kunde inte säga ett ord, stod bara och gapade som en efterbliven, en ung byfåne. Och något sådant ville han inte utsätta sig för en gång till. Nu ser han att slutet på brevet är detsamma, ett litet hjärta och efter det din Wanda, men visst är det skrivet med lite mindre bokstäver? Han läser bara brevet två gånger, men han bestämmer sig för två saker, han ska skicka brevet som han skri-

vit, så snart som han får möjlighet, han ska bara kort se över det som han redan har skrivit, renskriva det och så ska han underteckna det med de tre orden, din vän Diulio. Det tycker han väl beskriver den verklighet, som gäller för hans del. Något starkare och innerligare skulle bara vara hyckleri.

Det andra som han bestämmer sig för är, att han nästa gång han är ledig ska gå till Helenas bar, han har inte besökt den på länge, han har inte heller sett Helena någon annanstans. Och det blir så, på väg till Helenas arbetsplats postar han brevet och väl på baren finns Helena där, hon har samma ögon, men hennes ansikte är smalare och tröttare. Han säger när hon passerar hans bord välkommen tillbaka, hon säger kort att hon kom tillbaka för tre dagar sedan och innan Diulio lämnar baren, har han fått en ny papperslapp av henne. Han lägger den i fickan, han stannar kortare tid på baren, än han har tänkt. Och går med raska steg hem, vecklar upp den och läser att hon vill träffa honom snart, hon kommer att gå förbi hans hus en ledig kväll, längst ner på lappen finns ett hjärta och de tre orden din vän Helena. Det sista tycker han särskilt mycket om, självklart. Och han läser allt med stolthet och glädje, han känner sig upprymd över att någon vill träffa honom och att han har en kvinnlig

vän. Det är stort och viktigt för Diulio att känna så, han gjorde det inte riktigt med Wanda, det var på ett annat sätt, men visst tyckte han om henne och den sista natten går aldrig att glömma. Med Wanda gick allting så fort, han hann sällan tänka över saker och reflektera, hon hade alltid något annat på gång och var på väg mot nästa äventyr. Han var inte lika rörlig och snabb att fatta beslut och komma vidare och haka på hennes nästa tankekedja. Det behövde han i och för sig inte, Wanda svarade för det mesta och han tyckte om det som de gjorde tillsammans och han tyckte om hennes sätt att styra och ställa, hon gjorde det aldrig på ett sätt som Diulio ogillade. När han är med Helena är det annorlunda, allt går i ett lugnare tempo och han hinner också prata om sitt, det som han läser och det som han skriver. Men han ger även Helena utrymme, även om han tycker att han pratar väl mycket, han är lite rädd för tystnaden tillsammans med henne. Han är ofta rädd för tystnaden, när han är med andra människor.

Det blir en tisdagskväll, som Helena kommer nästa gång förbi hans hus, han ser henne på långt håll, han har känt och anat att hon skulle komma just den här dagen, han har gått till sitt fönster ett flertal gånger och sett neråt vägen. Han har vän-

tat henne, men han går inte ut, han låter henne komma till ytterdörren och knacka, då går han ut, han bjuder inte in henne, de går den vanliga långa vägen rakt ut i vildmarken. De pratar mera intensivt än de tidigare gångerna, som de har mötts.

Helena pratar mycket om sin släkt och sin mamma, som nu är död och begravd, hon fick en ovanlig sjukdom, där organ inne i kroppen bara växte och trängde ut de övriga och gav oerhörda smärtor. Efter sjukdomens upptäckt fick hennes mamma leva fyrtiofyra dagar och Helena var hos henne hela tiden, när hon berättar om sin mamma gråter hon sakta och stilla hela tiden, Diulio smeker henne över armarna, som är nakna och han tar med sin hand bort tårarna, de stannar då och då, ser på varandra och håller varandras händer. Helena berättar även om sina syskon och sina vänner, särskilt om en av sina gamla pojkvänner, som hon fortfarande tycker om. Men hon kan av flera skäl inte stanna kvar hos honom, när hon säger detta ser hon varmt in i Diulios ögon och han vet inte vad han ska säga, han håller tyst och ser ner i marken. Och just där han ser ner växer små oansenliga, blekt rosa blommor, han har gått den här vägen otaliga gånger, men aldrig sett blommorna. Nu står de där i en flock, som en uppenbarelse, som en församling

som uppvaktar, som en förklaring given till Helenas ord. Helena pratar hela tiden, de har vänt om, de har gått förbi Diulios hus och är på väg mot där Helena bor. Och Diulio börjar bli orolig för vad som ska hända och vad Helena ska föreslå för fortsättning, men när de står utanför Helenas port, så säger hon att hon är så glad över att de träffats igen, att det inte ska dröja så länge som den här gången, innan de ses igen. Hon säger att hon är fortfarande mycket trött efter resan och behöver vila mycket för att orka med de långa dagarna på arbetet. Plötsligt går hon nära Diulios kropp, famnar den och kramar den hårt, Diulio svarar på ett överraskat, krampaktigt och fumligt sätt, de står länge mycket nära varandra utan ord, Diulio känner värme strömma genom sin kropp. Plötsligt gör sig Helena fri, hon tar hans ansikte i sina händer och kysser honom lätt på munnen. Så går hon snabbt iväg och innan hon kommer fram till porten, vänder hon sig om och höjer lätt handen, Diulio gör detsamma. Så försvinner hon och Diulio vänder tillbaka till sitt hus, han tänker på vad som har sagts och vad som har hänt, han känner sig varm och glad inne i sig själv, han förstår att Helena behövde prata mycket just den här gången och han får spara sina ord om sitt, han hade ju redan tänkt ut en del att

säga, men han var allmänt osäker, eftersom det var så länge sedan de hade träffats. Och så tänker han på den lätta kyssen och den hårda kramen och så tänker han på Wanda, men på något sätt passar Helenas sätt och handlingar honom bättre. Och så tänker han på Wanda igen och om han ska berätta om Wanda och vad som har hänt emellan dem för Helena. De får han tänka vidare på. Det växer till ett ormbö i hans huvud och han låter allt ringla ut och bort över betesmarkerna, han har svårt att hålla fast någon tanke, just nu. Han lägger sig genast när han kommer hem och sover hårt hela natten, han känner sig spänd i kroppen, när han vaknar. Det var arbetsamt för honom, detta möte med Helena igår, han kunde inte veta vad som skulle hända och han visste inte riktigt hur han skulle reagera och vad han skulle säga. Han var inte riktigt sig själv, men Helena är mycket uppmärksam och varsam, hon inger honom ett lugn, som han uppskattar. Han känner inte igen sig, han förstår inte riktigt vad som har hänt, att det kan vara han som har upplevt och varit med om detta. Ingenting ångrar han och ingenting vill han ha gjort. Han tycker att han fattade rätt beslut, att inte följa Wanda till Syd-Afrika.

Det dröjer innan han går till baren igen, han måste få tid

att tänka och han måste få tillbaka sin säkerhet och självkänsla igen, det har hänt så mycket den senaste tiden, så han måste få tid för sig själv och sitt läsande och skrivande. Det kommer inget brev från Wanda och när Diulio går till baren efter en tid är allt som vanligt, han talar inte med Helena, han får ingen papperslapp, men hon ser på honom med samma ögon, som han önskar. Ändå är inte allt som vanligt, två män stryker förbi hans bord, när de lämnar baren säger de hotfullt att han ska låta bli Helena på alla sätt. Om han inte gör det kommer det att gå illa för honom, verkligen illa. Han känner inte männen, men har sett dem på baren några gånger, de är ofta högljudda och uppträder kaxigt mot andra. När Diulio ska gå följer de efter honom ett bra stycke väg, de går så där tio meter bakom, skratrar och pratar, de tilltalar inte honom, men de närmar sig då och då honom, för att sedan sakta in och hålla det gamla avståndet. Det är klart att han känner sig både rädd och orolig, han går ensam och det ligger inget hus nära och det syns inte till några andra människor. När han närmar sig sitt hus, hör han hur deras röster dör och efter ett tag vänder han sig om och ser bara deras ryggar ett bra stycke bort.

Det blir en bekymmersam tid för Diulio, men efter ett an-

tal dagar och nätter bestämmer han sig för att gå till baren igen, ganska snart, men han ska inte gå ensam, han tar med sig en arbetskamrat, som han känner ganska väl, han har berättat för honom om de två männen, men även om Helena, i korta drag vad som har hänt mellan dem. Och så skriver han även en papperslapp till Helena och vad som har hänt, han beskriver de två männen och hur de handlade förra gången, som han besökte baren. Han ska ge henne papperslappen i samband med betalningen och om det visar sig omöjligt, så ska han gå till hennes lägenhet och lämna den där på något sätt. Det blir ett ganska normalt besök på baren, de två männen finns inte där från början, men de kommer senare, han betalar genast och ger Helena meddelandet utan att någon ser det. Han ser att hon efter en stund går in i utrymmet bakom serveringen, han förstår att hon har läst det som han har skrivit och han ser det även i hennes ansikte, när hon kommer tillbaka. Han förstår också att hon inte vågar säga något till honom, när han sitter där med sin arbetskamrat, hon inser säkert varför han inte kommer ensam. De båda männen visar ingenting mot honom på baren och de stannar kvar där när Diulio och hans vän lämnar baren.

Diulio besöker inte baren ensam under en tid, han och

Helena säger ingenting till varandra, men båda förstår att de måste vara försiktiga, samtidigt är det så, att de inblandade väntar på något sätt på nästa drag på denna spelplan. Diulio tänker inte så mycket på det, han ägnar sig åt Ovidius Metamorfoser och så bestämmer han sig att nästa gång han går till baren ska han ta med dikten om Barcelona och ge den till Helena, han har nu bearbetat den ett antal gånger och känner att han inte kan komma längre. Det är intryck från den Heliga Katedralen, han har läst sig till det och hört två personer berätta om den på senare tid, så har han stuvat om det hela och gett det sina ord.

Han är mycket spänd på Helenas reaktion, han har inte visat sina dikter för någon tidigare, han har en gång skickat en kort naturlyrisk dikt hem, men de förstod inte vad han menade med dessa ord, som var så korta och inkapslade. Nu blev det inte riktigt så, det kom annat emellan, Diulio måste åka till andra sidan av landet och arbeta på en ranch där under två månader, hans arbetsgivare frågade honom, Diulio skulle leda arbetet och ha fem arbetare till hjälp, han fick själv välja ut vilka han ville ha med sig och Diulio skulle tjäna dubbelt så mycket som vanligt, det var lätt att säga ja, hans arbetsgivare skulle besöka arbetsplatsen en gång i veckan, och då kunde de till-

sammans lösa eventuella bekymmer och problem. Boende var ordnat, kläder och tvätt skötte andra liksom mat. Och så fick han skriva en ny lapp till Helena och förklara sig, han fick en ny papperslapp samma kväll och på så sätt stannade han där kortare tid än vanligt. Lappen brände i fickan, Helena skrev att han gjorde rätt, att hon skulle tänka på honom ofta och längta efter att få se honom igen och längst ner stod det, till min bästa vän från vännen Helena. Det var nästan så att Diulio tog på sig sina kläder igen och återvände till baren, men så blev det inte.

Det blev långa och hårda dagar för Diulio och alla hans kamrater på det nya stället, ny mark skulle beredas och inhägnas för nya fårhjordar, samtidigt som de gjorde detta måste de bevaka en stor hjord får med hundar, som inte alls var beredda och skolade för sina uppgifter. På sin lediga tid, som var kort, tränade Diulio två av hundarna till att bli bättre, inte röra sig i ryckiga rörelser, inte överreagera och framför allt få ett inre lugn och en egen trygghet, det gick framåt för hundarna i deras träning, men det gick långsamt. Men Diulio blev aldrig otålig, han visade alltid tillit till dem och kärlek, men han bestraffade genom hårda ord beteenden, som han inte önskade. Han var framgångsrik i sitt sätt att leda arbetet, alla visade han respekt

och han arbetade hårdast av alla och längst, när solen gick ner, tvättade han sig, lade sig och somnade, han såg före sömnen både solar och stjärnor snurra i sitt huvud, så arbetade han i tre veckor, sedan föll han samman och bars av sina kamrater till sin säng, han sov i två dygn, kom sedan tillbaka och arbetade med måtta. Han fick beröm av sin arbetsgivare och extra pengar. När han hade förstått att hantera den nya situationen fick han tid över till att läsa, promenera och reflektera. Han tänkte ofta på Helena, mycket sällan på Wanda, han funderade på att skriva till Helena, funderade ut möjliga innehåll i brevet, men han avstod, han var rädd att hans brev skulle komma i andras händer och ge skada både för honom och henne. Och han visste fortfarande inte hur han skulle handskas med de två hotfulla männen, när han återvände till det gamla arbetet. Ibland kände han att det skulle vara bäst att återvända hem, lämna allt och slippa hoten, men samtidigt måste han då lämna Helena och det kändes mycket svårt.

Under den här tiden skriver Diulio ingenting, men han läser och uppehöll sig länge vid en bok av Alberto Moravia, *Gli Indifferente* (De likgiltiga), han blev så betagen av de två systerkonen Carla och Michele i berättelsen, de höll på att kvävas

och gå under i sin borgerliga miljö med andefattighet och vantrivsel, de ville ha någonting annat, leva ett annat liv, ett äkta liv, *la vera, la sola vita possibile*, det sanna, det enda möjliga livet. Nu blir det inte riktigt så för någon av dem, de nosar på förändringen, de ser möjligheterna, men de väljer alternativ som inte leder någonstans och inte förändrar någonting. De är snärjda i det gamla och hemfaller bara åt likgiltighet och leda. En tidigare läsare av boken har skrivit in ett citat av Antonio Gramsci från 1917; ”Människan kan inte existera bara som människa. Den som verkligen lever måste vara medborgare och deltagare. Likgiltighet är velighet, parasitism, feghet, det är inte liv. Därför hatar jag likgiltiga människor.”

Diulio blir starkt berörd av Moravias text från 1945, han tänker tillbaka på sitt eget liv, han blir inte överdrivet glad när han möter sig själv i olika situationer. Både Moravia och Gramsci ruskar om honom och han ska läsa mera av båda, när han kommer tillbaka. Nu är det som vanligt ingen människa här att prata med detta om, men vid de gemensamma måltiderna lyssnar han på sina arbetskamrater på ett annat sätt, han hör på vad de säger och han ser hur de betar sig i sitt arbete. Han upptäcker stora skillnader, som han inte har sett förut, eller är

det bara hjärnspöken och inbillning? Och nu börjar tiden för arbetet att rinna ut, arbetsgivaren berättar att han har förvärvat nytt land i närheten och att alla som arbetat här får en ny möjlighet att arbeta en period till borta, om några månader. Det är klart att Diulio vill det och nu växer tanken starkare att han ska återvända till sin hemby, tidigare än han har tänkt sig, framför allt eftersom han redan kommer att ha de pengar, som han har planerat att ha med sig tillbaka.

Men det som bekymrar honom är detta med Helena, han vill ju att hon ska följa med honom hem och det är inte tiden mogen för än, han måste vänta ett tag till, se hur förhållandet utvecklas, om det nu gör det? Han kan ju inte veta vad hon tänker längst inne om framtiden, hon har ju bara sagt att hon inte tänker stanna här, men det är en avsevärd skillnad på Moskva och Diulios hemby med lite mer än två tusen inbyggare. Det går ju inte ens att nu tala om ett förhållande mellan dem, det är mest förhoppningar och fantasier från hans sida. Men som alltid utan förhoppningar och drömmar dör människan, skrumpnar och torkar ut, sakta men säkert, kvar är till slut bara ett ömsat ödleskinn! Och det räcker bara som omslag till en liten annotationsbok.

När Diulio återvänder till sitt gamla arbete får han en veckas ledighet, han lämnar bara sitt rum för korta promenader under den veckan, han sover, vilar, läser och skriver om sina upplevelser från det nya arbetet. Han går inte till baren, han tänker inte ens på det och väldigt sällan på Helena, han känner så starkt att han måste läsa och tänka, han läser Alberto Moravias bok en gång till och jämför det som står där med det liv som han själv levt, mera noggrant och ingående och han finner ofta att han böjt sig undan i svåra situationer, att han undvikit konflikter och inte tillräckligt ställt upp på sina kamrater. Det gäller inte Marino, men det gäller alla andra, han tänker mycket på detta och det visar vilken människa han egentligen är.

Efter att varit borta från läsandet och skrivandet en tid, känner han ett så starkt behov av detta, han känner sig inte hel om han tvingas avstå från detta, det har blivit som en del av honom själv. Han mår inte bra utan läsning och skrivning. Han blir retlig och känner oro och längtar hela tiden till det och till detta att vara själv med sina tankar. Om detta för han ett samtal med sig själv, en inre dialog, han nämner det aldrig för någon annan och han undrar för sig själv om han kommer att tala med Helena om det, han tror det knappast. Det är svårt att förklara,

det är också svårt att förstå för andra, som inte har detta förhållande till språket och orden, Det är detta med orden, som roar Diulio mest, att vända och vrida på dem, att bända in dem i fickor som passar så där nätt och jämnt och ständigt ompröva orden, han tycker om detta ofärdiga, som ständigt går att arbeta vidare med, som alltid finns där och aldrig blir klart.

Efter en vecka med detta känner sig Diulio redo att återgå till det vanliga, till rutiner med hårt arbete och långa dagar, till korta lässtunder på kvällar och morgnar och så funderar han på ett besök på baren, men han tvekar, när han tänker på de två hotfulla männen. Han har inte tänkt på dem tidigare under den här tiden och han har inte heller sett dem. Men nu blir de plötsligt så närvarande i hans tankar och han vet inte riktigt hur han ska hantera frågan. Men han frågar sin kamrat om han följa med en söndagseftermiddag och så går de dit, Helena arbetar och när han ska betala får han försiktigt motta en papperslapp av den vanliga sorten, fast den här verkar faktiskt lite större. Ingen ser någonting och han stoppar den diskret i fickan. Helena har fått tillbaka sin stora skönhet i ansiktet, hon förefaller utvilad och glad och hennes ögon ser på honom, som han önskar. När han kommer hem, vecklar han upp lappen och läser,

hon vill att de ska träffas i hennes lägenhet, en gång snart när hon är ledig, hon nämmer tre alternativ och tre olika tider, han behöver inte lämna besked, hon kommer att passa alla tre tiderna. De ska vara ytterst försiktiga, eftersom de två männen även har sagt till henne att hon ska under inga omständigheter träffa Diulio, det leder bara till obehag för henne och särskilt för honom.

Detta blir alltför bekymmersamt för Diulio, han måste ha någon annan att prata med, han funderar på sin bästa kamrat, han funderar även på sin arbetsgivare, som han har ett stort förtroende för. Men Diulio blir alltmera övertygad om att han ska återvända till Italien, med eller utan Helena, han ska redan ta upp det med henne, när de träffas nästa gång. Om det nu blir så? Hon kan kanske komma senare, om hon nu vill komma, det är kanske ett alltför stort steg för henne? Diulio väljer att tala med sin arbetsgivare om saken, han är mycket förstående och säger att Diulio absolut inte ska vika undan för hot om våld, han har inget skäl till detta. När han har bestämt sig för när han ska besöka Helena, ska han ordna beväpnat skydd och de två männen ska få sig en läxa som de aldrig glömmer och de ska även tvingas lämna stället. Han ska så snart han har möjlig-

het tala med polisen, nu har hans arbetsgivare faktiskt ett namn, Peter Henderson. Diulio känner sig både glad och lättad och han kan nu planera för sitt besök hos Helena, det ska ju även passa med hans arbetstider.

Det blir ganska hastigt som Diulio bestämmer sig för att besöka Helena, han vill inte tugga på beslutet alltför länge, han inser att det inte tjänar någonting till, han funderar inte heller över vad han ska säga och vad han ska visa Helena, han tar bara med Barcelonadikten, men han är inte säker på att han ska visa den. Det får bli om det känns naturligt och lägligt. Han vill att det ska kännas bekvämt för honom själv. Det är en ovanligt åskfet eftermiddag som han ger sig iväg, regn vilar i luften och kanske ett oväder till natten, tiden som gäller är sex och Diulio är ute i god tid för att kunna gå runt lite och se och iaktta omgivningarna, han är självklart spänd på om de två männen ska dyka upp.

Diulio har djärvt nog bestämt möte klockan fem på morgonen med sin arbetsgivare, han ska finnas där med två av sina medarbetare nära huset. Och Peter har lovat att de ska vara väl förberedda. Några minuter efter utsatt tid knackar Diulio på dörren, Helena öppnar omedelbart, hon är klädd i en röd åtsit-

tande klänning, munnen har samma färg, håret faller fritt, han har aldrig sett henne vackrare, han står alldeles stilla och stum. Så småningom säger han bara att hon är så underbart vacker, han räcker över sin kaka och de kramar lätt om varandra. De går in i en ljus lägenhet med ett fåtal möbler, mycket blommor och ljuslågor som fladdrar, det är musik på, som inte Diulio känner igen, men Helena berättar senare att det är Mahler. De slår sig ner mitt emot varandra och Helena börjar att prata, hennes ord flyter lätt, hon byter enkelt samtalsspår och Diulio får nästan inte säga någonting, han bara hummar ibland, småler och inflikar enstaka ord. Han börjar känna sig osäker och stelnar till, då bryter Helena det hela, hon hämtar vin och frukt och Diulios kaka och de dricker sakta ur en flaska tillsammans, Diulio känner ingenting, men han märker att Helena blir lite rödare om kinderna och aningen fnissigare. Diulio tycker om det och nu får han mera plats i samtalet, han berättar om sitt närmaste arbete, om sitt skrivande och läsningen, han lämnar inte över Barcelonadikten och nu när natten är tät talar han om sina planer att återvända hem, det är den enda gången, som det kommer allvarsamma streck i Helenas ansikte och han förstår att hon inte tycker om hans tankar. Men han förklarar sina tan-

kar en gång till och ber att hon ska försaka förstå honom.

Nu har natten blivit sen, Helena plockar undan lite, de släcker ljusen och sätter sig nära varandra i den enda soffan, de lägger armarna om varandra, de kysser varandra hett och Helena för Diulios hand uppåt sitt ena lår, han märker då att Helena inte har trosor. Och då blir han djärvare och låter fingrarna arbeta, Helena låter honom göra allt det som han vill, hon häktar av banden på klänningen och ger honom sina bröst, han blir bara hungrigare och hungrigare, de tar av sig alla kläder och Diulio vill tränga in i henne, utan förspel, det vill hon inte, utan drar sig undan, drar upp benen mot bröstet och kryper samman i ett hörn i soffan. Hon vill att det ska räcka nu, hon vill inte gå vidare, hon vill möta Diulio många gånger till och hon vill ha någonting kvar. Diulio visar respekt och säger han förstår och säger bara att han blev så ivrig.

Så går Helena till sin säng och Diulio får stanna kvar och sova i soffan, han berättar att han ska gå klockan fem, att Peter ska möta honom och så talar de kort om de två hotfulla männen, de kommer allt oftare till baren, lämnar ständiga förslag till möten, som Helena avvisar, hon tycker mycket illa om dem och hon har berättat för barägaren att hon känner sig rädd. Han

har bara viftat bort hennes ord, sagt att de är bra kunder och att det de säger är ingenting att bry sig om. När hon har det sena kvällspasset, går hon aldrig ensam hem, hon är rädd och ber någon av de fullvuxna männen på baren följa henne till porten.

Några minuter före fem är Diulio beredd att lämna lägenheten, han kysser lätt Helena, som fortfarande sover, när han öppnar porten ser han sig omkring åt alla håll, han ser ingen människa, ett par hundra meter bort ser han Peters bil, fronten står vänd mot Helenas port. Han går i riktning mot bilen, efter några steg hör han ljud bakom sig, han vänder sig snabbt om, han ser de två männen och springer mot Peters bil, han hinner bara några meter, de fäller honom, slår honom när han ligger ner, så hårt i huvudet att han förlorar medvetandet, samtidigt hör han en bil starta sedan minns han ingenting.

När han vaknar igen vet han inte var han befinner sig, det är ett litet vitt rum, han ligger i en säng, en slang är kopplad i hans näsa, några andra plattor mot hans kropp, en kvinna sitter på en stol vid ett fönster. Han förstår att han är på sjukhus. Och han kommer att stanna på sjukhuset i tre månader för att hämta sig och för att genomgå tre operationer av sitt höftparti och för att spika samman vänster arm och förstärka höger bensål. Det

blir många timmar av dagövningar och gångträning, läkarna lovar i bästa fall att femtio procent av hans förmågor ska återvända, om han håller sig till den träning som de har anbefallt, men han måste vänja sig vid ämnet morfin livet ut för att klara smärtan och värken.

Diulio har även lång tid kvar för att kunna vänja sig vid stillheten och passiviteten, han slutar ganska snart att ställa sig själv frågor om varför nu detta har hänt och han ger inte upp sin beslutsamhet att återvända till sin hemby och låta sina pengar arbeta där. Han får ofta besök av sina arbetskamrater på sjukhuset, av Helena och av Peter, Peter berättar att de tog med de båda männen till ranchen för omild behandling, som ingen såg, de båda sitter nu i häkte i väntan på rättegång och Peter har redan anlitat advokat för att arbeta på ett skadestånd åt Diulio, som inte är överdrivet intresserad av detta, han vill inte heller ägna de båda männen några tankar. Han vill se framåt, han vill sköta sin träning och han vill komma hem till Italien.

Helena och han pratar om det som har hänt, de pratar inte om framtiden och Diulio börjar vänja sig vid tanken att återvända ensam och det blir nog bäst så. Wanda hör av sig genom brev och Diulio ber en i personalen besvara hennes brev, han

har svårt att behärska finmotoriken, men han övar varje dag med pinnar och bollar. När tiden på sjukhuset börjar att gå mot sitt slut, då måste han planera för nästa steg att återvända hem och Peter hjälper honom med flyg och andra pengar som krävs. Det märkliga är då att Helena vill följa med, hon vill ta ledigt en månad för att hjälpa Diulio till rätta och det är klart att han blir glad, den sista tiden har de varit mera som bror och syster tillsammans, men de har kommit mycket nära varandra, det har känts som en själ och ett hjärta. Och det känns naturligt det som sker, att de reser tillsammans och Diulio tänker aldrig på vad som ska hända efter den lediga månaden.

I hembyn råder ett stillsamt förfall, ingen bryr sig om några alternativ och ingen tänker på förändring, Helena anställer genast en assistent åt Diulio som hjälper honom på alla sätt med rehabilitering av bästa klass och med planering av sitt liv, Helena låter även snabbt iordningsställa ett modernt boende för honom, själv nöjer hon sig med ett mindre rum i ett hus intill.

Så börjar Diulio och Helena sina planering tillsammans, de köper in ett antal fallfärdiga hus för varsam renovering, de använder byns folk för arbetet, de planerar vandringsleder i da-

len och i bergen, de anlägger cykelslingor, grundar fiskevatten och skapar enkelt boende och låter unga människor skapa en kombination av boende och mat. Helena förhandlar skickligt med myndigheter, tar kontakt med Canadas, USA:s och Australiens turistmyndigheter och inom kort tid skapar de ett nätverk, som är både finmaskigt och långtgående. De i byn som vill vara med på resan stannar, de andra ger sig av och de äldre skakar först på huvudet i månader, hjälper sedan till efter förmåga och hyllar sedan Diulio som en Frälsare.

Och så börjar Frälsaren med det som ska bli hans stora projekt blomsterodling, i synnerhet krysantemer i blått och rosa, det blir det som gör att han kan utvidga allt detta andra med agroturism och friskvårdsarbete även om de begreppen inte fanns då. Inom tretton år äger Diulio ensam 280 fastigheter i byn och har även ett kontaktnät för turism inom hela Europa. Och det mest märkliga är att Helena är kvar, de lever tillsammans som man och kvinna, de är två entreprenörer, som låter pengarna arbeta, får stöd från region och stat för utveckling av byn och de har ofta utländska besök i sin by och ungdomar som arbetar där och lär sig företagande. Diulio kan röra sig förhållandevis obehindrat, han går med en enkel käpp, han

flyger obehindrat mellan länder i Europa, men han har ofta värk och blir fort trött, han tar regelbundna varma bad och har två personliga assistenter, som hjälper honom med allting. Och det är arbetet och förvandlingen som ständigt driver honom framåt, hela tiden har han nya idéer, som detta att börja med travhästar!

Helena lämnar aldrig byn, aldrig heller Diulio, de tar till sig två flickor från byn, som lever nära dem, för att kunna driva deras livsverk vidare och han låter flera av sina släktingar komma till hans hus, leva fritt mot arbete och husrum, men han idkar aldrig välgörenhet, han kräver alltid en motprestation. Alla känner till hans spelregler, latmaskar gör sig aldrig besvär, det krävs av alla som är omkring Helena och Diulio energi och arbete. Och allt ger resultat, den sömniga och glömda byn lever och alla människor där trivs, bäst trivs Diulio när han ser att unga människor når stora framgångar med sitt arbete. Inte sällan kommer Wanda och hennes familj på besök, Wanda och Helena trivs tillsammans och det gör Diulio särskilt glad, Helena har inte många vänner som hon kan prata och leva ut med. Och plötsligt börjar det hända saker utifrån, Diulio och Helena får

erbjudande från regeringen att bygga upp två byar efter deras mönster, de behöver inte ta några ekonomiska risker, de får goda egna ekonomiska villkor och de får löften om flera liknande uppdrag.

Nu blir det inga förändringar, de är trogna sin by och sina medarbetare, de skapar ingenting bortom byn, men de utvecklar det som finns med äventyrsland för barn och med ett stort stadion för hästtävlingar.

